

Brzezińska, Jadwiga

"Ignacy Łukasiewicz i jego dzieło w ekslibrisie", Stanisław Szafran, Krzysztof Kmiec, Iwona Dymarczyk, Andrzej Znamirowski, Kraków 2004 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 50/1, 250-253

2005

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanisław Szafran, Krzysztof Kmieć, Iwona Dymarczyk, Andrzej Znamirowski: *Ignacy Łukasiewicz i jego dzieło w ekslibrisie*. Kraków 2004 Stowarzyszenie Górnictwa Naftowego, 91 ekslibrisów, s. 76.

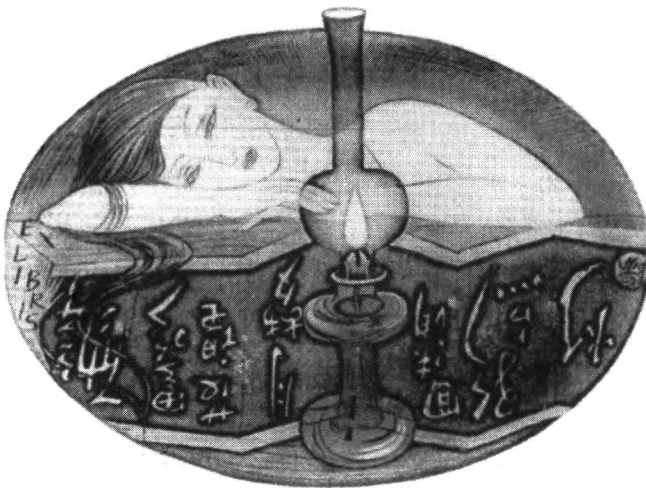
W 2003 r. Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne oraz Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego obchodziły Rok Łukasiewicza dla upamiętnienia 150 rocznicy zapalenia pierwszej lampy naftowej, którą skonstruował i zastosował do oświetlenia Ignacy Łukasiewicz polski farmaceuta. Była to również 150 rocznica narodzin przemysłu naftowego w Polsce i na świecie, który związany jest z odkryciem i eksploatacją złóż naftowych w Polsce przez Łukasiewicza.

W ramach obchodów powyższej rocznicy odbyło się wiele imprez naukowych i wystaw, a Bank Polski wydał 3 okolicznościowe monety kolekcjonerskie. Ukazało się także szereg publikacji książkowych i prasowych, a na wystawach polskich aptek zapalono symboliczne lampy naftowe. Staraniem Stowarzyszenia Górnictwa Naftowego ukazała się ponadto książka (katalog) prezentująca 91 ekslibrisów z motywami przypominającymi dzieło Łukasiewicza. Twórcami tych ekslibrisów byli zarówno artyści-plastycy polscy, jak i zagraniczni. Oprócz 82 ekslibrisów polskich twórców znalazło się w książce 9 ekslibrisów wykonanych przez artystów z Argentyny, Chin, Czech, Francji, Izraela, Litwy i Niemiec.

Większość prezentowanych ekslibrisów posiada jako motyw lampy naftowe, ale są to bardzo różnorodne lampy, od historycznych z XIX w. po secesyjne o wymyślnych kształtach, od stołowych i wiszących do lamp ulicznych, dorożkarskich, kolejowych, gospodarczych, konduktorskich czy kuchennych. Na kilku znakach książkowych widzimy wieże wiertnicze i drewniane zabudowania kopalnicze. Bogactwo pomysłów i różnorodność artystycznego wykonawstwa daje dużo satysfakcji z oglądania tych miniaturowych dzieł sztuki. Były one prezentowane na wystawie w 2003 r. w Krakowie. Obecnie na kartkach Katalogu stanowią interesującą dokumentację twórczości związanej z naszym genialnym kolegą – farmaceutą, Łukasiewiczem.

Stanisław Szafran pisze, że oświetlenie naftowe było rewolucją w technice oświetleniowej XIX w., Przemysł naftowy, który zapoczątkował Łukasiewicz w XIX w. zdominował i przeobraził cywilizację XX w. i nadal stanowi podstawę rozwoju techniki motoryzacyjnej. Ropa naftowa i gaz ziemny są podstawowymi surowcami energetycznymi XXI w. i bogactwem naturalnym krajów, na terenie których występują.

Katalog rozpoczyna artykuł Stanisława Szafrana *150 lat polskiego i światowego przemysłu naftowego*. Następnie Krzysztof Kmieć i Iwona Dymarczyk w artykule *Ignacy Łukasiewicz – student Uniwersytetu Jagiellońskiego* przedstawiają obchody Roku Łukasiewicza w 2003 r. ku czci wielkiego Polaka, wynalazcy, światowego pioniera górnictwa naftowego, który w Krakowie studiował chemię nieorganiczną, farmaceutyczną i „ogólną”, mineralogię, fizykę i inne

STANISŁAW SZAFRAN, KRZYSZTOF KMIEĆ,
IWONA DYMARCZYK, ANDRZEJ ZNAMIROWSKI

IGNACY ŁUKASIEWICZ I JEGO DZIEŁO W EKSLIBRISIE

KRAKÓW 2004

przedmioty, uzyskując wysokie oceny. Na koniec Andrzej Znamierowski w artykule *Motywy Łukasiewiczowskie i naftowe w ekslibrisie* omówił prezentowane w książce ekslibrisy. Stwierdził, że Łukasiewicz bez wątpienia dostałby nagrodę Nobla, gdyby wówczas istniała. Wszystkie 3 artykuły zamieszczone zostały w języku polskim i angielskim. Na końcu podano zestawienie ekslibrisów według ich twórców z krótką charakterystyką. Dwujęzyczna prezentacja autorów książki ze zdjęciami znajduje się na ostatniej stronie okładki.

Omówiona pozycja wydawnicza jest cennym materiałem dokumentacyjnym i popularyzatorskim z zakresu dziejów farmacji i przemysłu naftowego, a także sztuki graficznej poświęconej Łukasiewiczowi.

Jadwiga Brzezińska
Zespół Historii Farmacji PTF
Kołobrzeg